SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY, AMRAVATI

Syllabus Prescribed under Choice based Credit System 2022-2023

Faculty : Humanities

Programme : Master of Arts in Sanskrit

Subject - Sanskrit Literature

Part A

प्रस्तावना (Preamble)

संस्कृत भाषेतील साहित्य विश्वातील अत्यंत प्रगल्भ साहित्य म्हणून सर्वमान्य आहे. वेद , उपनिषदे, व्याकरण, भाषाविज्ञान, तत्वज्ञान, महाकाव्य चम्पूकाव्य, नाटक, शतककाव्य, काव्यशास्त्रविषयक आणि नाट्यशास्त्रविषयक ग्रंथ अशा विविध अंगाने हे साहित्य संपन्न आहे. या संस्कृत भाषा आणि वाङ्मयाच्या विविध पैलूंचा सखोल परिचय संस्कृत विषयाच्या अभ्यासकांना व्हावा या दृष्टीने या अभ्यासक्रमाची रचना करण्यात आली आहे.

PSOs :

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे -

१ विद्यार्थ्यांना वेद , वेदांगे, उपनिषदे, यांचा परिचय करून देणे .

२) संस्कृतव्याकरण हा भाषेचा मूलाधार आहे त्याचा शास्त्रशुद्ध अभ्यास करून घेणे.

३) भारतीय तत्वज्ञानाच्या अत्यंत महत्वपूर्ण संकल्पनांचे अध्ययन करणे.

४) काव्य सौन्दर्याचा आस्वाद घेण्याची पात्रता येण्यासाठी काव्यशास्त्रीय ग्रंथांचे अध्ययन करणे.

५)भाषाविज्ञानाच्या माध्यमातून भाषेचे विविध पैलू परिचित करून घेणे.

६) सर्व अभ्यासक्रम घटकांचे सूक्ष्म अध्ययन करून वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे देता येतील.

अभ्यासक्रम परिणाम

Programme outcomes

१) अभ्यासक्रमातील वैदिक ऋचांचा अनुवाद करता येईल

२) काव्यशास्त्रविषयक महत्वपूर्ण संकल्पना स्पष्ट करता येतील.

३) काव्या चे रसग्रहणात्मक सारांश सादर करता येईल.

४) व्याकरणातील सूत्रांचे सोदाहरण स्पष्टीकरण् करता येईल.

५) पंचमहाकाव्य, षट्दर्शने, या विषयावर विस्तृत वाचन करून सारांशसादर करता येईल .

Employability Potential of the Programme:

(संस्कृत विषयात रोजगाराच्या संधी)

संस्कृत भाषा केवळ पारंपारिक भाषा आहे त्यामाध्यमातून फारतर कर्मकांड करणारा पुरोहित वर्ग तयार होतो अशीच अनेकांची धारणा आहे.

मात्र ही धारणा केवळ गैरसमजावर आधारित असून संस्कृत भाषेच्या अभ्यासकांना खालील माध्यमातून रोजगाराच्या विविध संधी उपलब्ध आहेत.

१) **अध्यापक / प्राध्यापक** - सध्याच्या शिक्षण पद्धतीत के.जी. पासून पी.जी. पर्यंत प्रत्येक स्तरावर संस्कृत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या सातत्याने वाढत असल्याने असंख्य संस्थांमध्ये शिक्षक-प्राध्यापक ही रोजगाराची प्रधान संधी आहे.

२) **संशोधक** - शासकीय तथा निमशासकीय स्तरावरील असंख्य संस्थांमध्ये सातत्याने सुरू असणाऱ्या संशोधन कार्यात संस्कृतच्या विद्यार्थ्यांना असंख्य संधी आहेत.

३) **अकादमी** - विविध राज्य शासनांच्या द्वारे स्थापित संस्कृत आणि संस्कृतीशी संबंधित विविध अकादमीमध्ये कायमस्वरूपी अनेक संधी आहेत.

४) **हस्तलिखित संशोधन** - आजही भारतात आणि जगात अभ्यास न झालेल्या अगणित हस्तलिखितांच्या अभ्यासासाठी अनेक संस्कृत अभ्यासकांची नियुक्ती केली जाते. त्यांच्या संशोधन आणि प्रकाशन क्षेत्रात अनेक संधी उपलब्ध आहेत.

५) **पुरातत्वविद्या** - पुरातत्व विभागात शिलालेखा पासून शिल्पशास्त्रापर्यंत पर्यंत, ताम्रपत्र इत्यादी वाचन क्षेत्रात देखील मोठी संधी आहे

Biwankhede
off Principal
Smt.Vatsalabai Naik Mahila
Mahavidyalaya.Pusad

६) **स्पर्धा परीक्षा / प्रशासकीय सेवा** - विविध स्पर्धा परीक्षांमध्ये संस्कृत हा स्वतंत्र विषय घेऊन अभ्यास करण्याची सुविधा आहे. त्याचप्रमाणे सामान्य ज्ञानाशी संबंधित अनेक प्रश्न संस्कृत तथा संस्कृती संबंधी विचारले जातात.

७) **सेना धर्मगुरू** - भारतीय सेनेच्या विविध स्तरांवर असणाऱ्या मंदिरांमध्ये आणि सैनिकांना मार्गदर्शन करण्यासाठी सेना धर्मगुरू पदावर मोठ्या प्रमाणात संधी असते.

८) **ज्योतिष सल्लागार** - सामान्य माणसाच्या अत्यंत जिव्हाळ्याचा असणाऱ्या या विषयात अगणित संधी आहेत.

९) **वास्तुशास्त्र सल्लागार** - संस्कृतच्या प्राचीन ग्रंथांचा अभ्यास करून जनमानसात नव्याने आकर्षण असणाऱ्या या विषयात भरपूर संधी आहेत.

१०) **योगाचार्य** - जागतिक पातळीवर योग या विषयात असणाऱ्या आकर्षणाचा विचार करता संस्कृतच्या अभ्यासातून या विषयात देखील असंख्य संधी आहेत.

११) **आयुर्वेदाचार्य** - प्राचीन संस्कृत ग्रंथांचा अभ्यास आयुर्वेदिक दृष्टीने केल्यास सल्लागार या पासून त्या क्षेत्रातील संशोधना पर्यंत आणि औषधी निर्माण क्षेत्रात असंख्य संधी उपलब्ध आहेत.

१२) **लेखन क्षेत्र** - संस्कृत साहित्याचा अभ्यास करून वृत्तपत्र लेखन, ग्रंथलेखन, कथालेखन अशा विविध दृष्टीने रोजगाराची संधी उपलब्ध होतात.

१३) **संपादकीय क्षेत्र** - वृत्तपत्र तथा इलेक्ट्रॉनिक मिडिया मध्ये सुद्धा संपादन, मुद्रितशोधन, शीर्षक निर्मिती अशा विविध संधी आहेत.

१४) **अनुवादक** - प्राचीन अनुपलब्ध संस्कृत ग्रंथांचे विविध भाषांमध्ये अनुवाद करण्याची फार मोठी संधी नवीन काळात उपलब्ध आहे.

१५) **संगणकीय संस्कृतम्** - संगणकाला संस्कृत भाषा सर्वाधिक सुसंगत आहे हे आता जागतिक पातळीवर मान्य झाले आहे. ह्या विषयात तंत्रज्ञान जाणणाऱ्या संस्कृत अभ्यासकाला अनेक संधी उपलब्ध आहेत.

१६) **कथा वाचक** - मानसिक शांतीसाठी धार्मिक-अध्यात्मिक कथा श्रवण करणाऱ्यांची संख्या दिवसेंदिवस सातत्याने वाढत आहे. या विषयात पूर्ण कालिक अनेक संधी उपलब्ध आहेत.

१७) **प्रेरक वक्ता** - सध्याच्या ताण-तणावाच्या काळात प्रेरक वक्ता (Motivational speaker) एक मोठा व्यवसाय होत आहे. या विषयातील अफाट संस्कृत साहित्यामुळे संस्कृतच्या विद्यार्थ्याला या क्षेत्रात प्रचंड संधी आहे.

१८) **वृत्तनिवेदक** - दूरदर्शन, आकाशवाणी व संस्कृत कार्यक्रमात तथा अन्य वाहिन्यांवर देखील शुद्ध सादरीकरणामुळे संस्कृत अभ्यासकास प्राधान्य दिले जाते.

१९) **नाट्य क्षेत्र** - विविध राज्य सरकारांच्या द्वारे तथा सामाजिक संस्थांद्वारे संस्कृत नाट्य स्पर्धा आयोजित केल्या जातात. त्यात लेखका पासून अभिनेत्यांपर्यंत विविध संधी आहेत.

२०) **भाषाविज्ञान** - जागतिक पातळीवर भाषा विज्ञानाचा अभ्यास सातत्याने वृद्धिंगत होत असल्याने विविध भाषांच्या अभ्यासात संस्कृतचे अधिष्ठान लक्षात घेता या क्षेत्रात देखील अनेक संधी आहेत.

२१) **मल्टिमीडिया** - या नवीन क्षेत्रात विविध पद्धतीने प्राचीन संस्कृत ज्ञानाला अभिनव पद्धतीने सादर करण्यासाठी विविधांगी संधी उपलब्ध आहेत.

२२) **युट्युब** - विविध विषयांवरील ज्ञानवर्धक आणि मनोरंजक व्हिडिओंना प्रचंड मागणी आहे. विशेष प्रसिद्धी नंतर युट्युब कडूनच अर्थार्जनही संभव असते.

२३) **सशुल्क अभ्यासक्रम** - या नवीन तंत्रज्ञानावर अनेक लोक प्राचीन संस्कृत ग्रंथांवर आधारित सशुल्क अभ्यासक्रम तयार करीत आहेत. स्वयंरोजगाराची फार मोठी संधी आहे.

२४) **संस्कार वर्ग** - बालसंस्कार वर्गापासून गीता, उपनिषद अध्ययन वर्गापर्यंत वर्गांच्या माध्यमातून अर्थार्जनाची खूप मोठी संधी शक्य आहे.

२५) **पीडीएफ** - अगदी विविध स्तोत्रां पासून दुर्मिळ ग्रंथांपर्यंत अनेक गोष्टींचे पीडीएफ तयार करून ते अल्पदरात उपलब्ध करून देणे ही रोजगाराची खूप मोठी संधी आहे. या आणि अशा अनेक माध्यमातून संस्कृत अभ्यासकाला रोजगार आणि स्वयंरोजगाराच्या अनेक संधी उपलब्ध आहेत

off Principal
Smt.Vatsalabai Naik Mahila
Mahavidyalaya.Pusad

Part B

Programme : Master of Arts in Sanskrit

Subject - Sanskrit Literature

Semester I

Course Title	Master of Arts in Sanskrit
Course Code	
Course Category:	Discipline Specific Core (DSC)
Type of Course:	Theory
No. of Credits:	Theory- 04
No. of Lectures:	Theory - 60
Course Assessment:	End Term: 80 Marks (University level exam) SEM (Internal): 20 Marks (College level evaluation)

वैदिकवाङ्मयम् (Vedic Literature) Paper-I

Unit	Syllabus	No.of Lectures
I	ऋग्वेद - वरुणसूक्त (१.२५), सरमापणिसंवाद (१०.१०८	15
II	अथर्ववेद - राष्ट्राभिवर्धनम् (१.२९) ,शालानिर्माणम् (३.१२)	15
III	ईशावास्योपनिषत्(संपूर्ण)	15
IV	निरुक्त (प्रथम अध्यायाचे १ ते ३ पाद)	15

Books Recommended:

१. वेददर्शन, २००३, डॉ. रवींद्र मुळे, संत ज्ञानेश्वर वेदविद्या प्रतिष्ठान, औरंगाबाद (मराठी भाषांतर)

२. ऋग्वेदसूक्तानि, डॉ. शिल्पा सुमंत, डेक्कन एज्युकेशन सोसायटी, पुणे (मराठी भाषांतर)

३. अथर्ववेद, २००३, बापटशास्त्री कृ. म. मराठी ग्रंथ संग्रहणालय, ठाणे (मराठी भाषांतर)

४. कठोपनिषद, स्वामी चिन्मयानन्द, सेन्ट्रल चिन्मय मिशन ट्रस्ट, मुंबई

५. महर्षि यास्काचार्य प्रणितं निरुक्तम्, डॉ. रवींद्र मुळे, संत ज्ञानेश्वर वेदविद्या प्रतिष्ठान, औरंगाबाद (मराठी भाषांतर)

६. संस्कृत साहित्य का इतिहास, बलदेव उपाध्याय, शारदा निकेतन, वाराणसी

७. संस्कृत साहित्याचा सोपपतिक इतिहास, विनायक करंबेळकर, श्री शारदा प्रकाशन, नागपुर

8. Ruksuktasati, 1972, H. D. Velankar, Bharatiya Vidya Bhavan, Bombay

off Principal
Smt.Vatsalabai Naik Mahila
Mahavidyalaya.Pusad

व्याकरणं भाषाविज्ञानम् च (Grammar & Linguistics)Paper-II

Unit	Syllabus	No.of Lectures
I	कारकप्रकरणम् (सिद्धान्तकौमुदी सूत्र क्र. ५३२ ते ५७०)	15
II	कारक प्रकरण (सिद्धांत कौमुदी सूत्र क्र५७१तें६०८)	15
III	कारकप्रकरणम् (सिद्धान्तकौमुदी सूत्र क्र. ६०९तें६४६)	15
IV	भाषा - भाषेची व्याख्या आणि मानवी भाषेची वैशिष्ट्ये पारिवारिक वर्गीकरण आणि आकृतिमूलक वर्गीकरण ,ध्वनिपरिवर्तन	15

संदर्भग्रंथ सूची

१. सिद्धान्तकौमुदी, १९६५, महादेव दामोदर साठे, अभ्यंकर पाठशाळा, पुणे (मराठी भाषांतर)

२. सिद्धान्तकौमुदी, २००५, राधारमण पाण्डेय, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली

३. सिद्धान्तकौमुदी (भाग १ ला), डॉ. नीला सोमलवार, कौमुदी प्रकाशन, नागपूर

४. प्राचीन भारतीय भाषाशास्त्र, २०००, मनोहर देवकृष्ण पंडित, शुभदा सारस्वत प्रकाशन, पुणे

५. भाषाविज्ञान, भोलानाथ तिवारी, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी.

६. भाषाविज्ञान परिचय, स. गं. मालशे, द. दि. पुंडे व अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे

7. An Introduction to Sanskrit Linguistics, 1984, Mulakaluri Srimannarayana Murti, D. K. Publications, Delhi

८. भाषाविज्ञान, डॉ. नीला सोमलवार, कौमुदी प्रकाशन, नागपूर

भारतीयदर्शनम् (Indian Philosophy) Paper-III

Unit	Syllabus	No.of Lectures
I	तर्कसंग्रह (पदार्थ विचार)	15
II	तर्कसंग्रह (प्रमाण विचार)	15
III	सांख्यकारिका (कारिका क्र. १ ते १८)	15
IV	सांख्यकारिका (कारिका क्र.१९ते ३७)	15

संदर्भग्रंथ सूची

१. तर्कसंग्रह, २०१०, दत्तात्रय जोग, जोग प्रकाशन, डोंबिवली (प.) चाफेकर प्रकाशन, पुणे

२. तर्कसंग्रह, २००४, डॉ. नलिनी चाफेकर, 3. Tarkasangraha, 1930, Athalye and Bodas, Bhandarkar Oriental Research Institute, Pune ४. सांख्यतत्त्वदीपिका, डॉ. लीना रस्तोगी, श्री मंगेश प्रकाशन, नागपूर

५. सांख्यकारिका, २०१४ विनायक करंबळेकर, रामकृष्ण मठ, नागपूर

६. सांख्यकारिका, २०१५. दत्तात्रय जोग, जोग प्रकाशन, डोंबिवली (प.) ७. सर्वदर्शन संग्रह, वासुदेवशास्त्री अभ्यंकर, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे

८. भारतीय दर्शन सरल परिचय, २००८, देवी प्रसाद चट्टोपाध्याय, राजकमल प्रकाशन, नवी दिल्ली

9. The essentials of Indian Philosophy, 2005. M. Hiriyanna, Motilal Banarasidas, New Delhi

Bwankede

off Principal
Smt.Vatsalabai Naik Mahila
Mahavidyalaya.Pusad

साहित्यं साहित्यशास्त्रम् च (Literature & Aesthetics) Paper-IV

Unit	Syllabus	No.of Lecture
I	रघुवंशम् (सर्ग - २ श्लोक क्र. १ ते ३७)	15
II	रघुवंशम् (सर्ग - २ श्लोक क्र. ३८ ते ७५)	15
III	ध्वन्यालोक (प्रथम उद्योत)	15
IV	ध्वन्यालोक (प्रथम उद्योत)	15

संदर्भग्रंथ सूची

१. रघुवंशम्, गणेश बोरवणकर, चित्रशाळा प्रकाशन, पुणे 4. Raghuvamsham, 1932, M. R. Kale, Gopal Narayen & Co. Mumbai.

२. ध्वन्यालोक, १९७४, पु. ना. वीरकर, स्वस्तिक मुद्रणालय, शनिवार पेठ, पुणे

३. ध्वन्यालोक, १९८७, जगन्नाथ पाठक, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

४ भारतीय साहित्यशास्त्र, १९०१, डॉ. गणेश त्र्य. देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई वैदिकवाङ्मयम्

Bwamkhodo

off Principal
Smt.Vatsalabai Naik Mahila
Mahavidyalaya.Pusad

Programme : Master of Arts in Sanskrit

Subject - Sanskrit Literature

Semester II

Course Title	Master of Arts in Sanskrit
Course Code	
Course Category:	Discipline Specific Core (DSC)
Type of Course:	Theory
No. of Credits:	Theory- 04
No. of Lectures:	Theory - 60
Course Assessment:	End Term: 80 Marks (University level exam) SEM (Internal): 20 Marks (College level evaluation)

वैदिकवाङ्मयम् (Vedic Literature) Paper-V

Unit	Syllabus	No.of Lectures
I	ऋग्वेद - इन्द्रसूक्त (२.१२), उषस् सूक्त (३.६१)	15
II	अथर्ववेद - काल (१०.५३) शुक्लयजुर्वेद - शिवसंकल्पसूक्त (१.१)	15
III	पाणिनीयशिक्षा (संपूर्ण)	15
IV	निरुक्त (प्रथम अध्यायाचे ४ ते ६ पाद)	15

संदर्भग्रंथ सूची

१. वेददर्शन, २००३, डॉ. रवींद्र मुळे, संत ज्ञानेश्वर वेदविद्या प्रतिष्ठान, औरंगाबाद (मराठी भाषांतर)

२. ऋग्वेदसूक्तानि, डॉ. शिल्पा सुमंत, डेक्कन् एज्युकेशन सोसायटी, पुणे (मराठी भाषांतर)

३. अथर्ववेद, २००३, दापटशास्त्री कृ. न., मराठी ग्रंथ संग्रहणालय, ठाणे (मराठी भाषांतर)

४. पाणिनीय शिक्षा सोपान, २०१५, डॉ. शैलजा रानडे, सुरभि प्रकाशन, यवतमाळ (मराठी भाषांतर)

५. महर्षि यास्काचार्य प्रणितं निरुक्तम्, डॉ. रवींद्र मुळे, संत ज्ञानेश्वर वेदविद्या प्रतिष्ठान, औरंगाबाद (मराठी भाषांतर)

६. संस्कृत साहित्य का इतिहास, बलदेव उपाध्याय, शारदा निकेतन, वाराणसी

७. संस्कृत साहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास, विनायक करंबेळकर, श्री शारदा प्रकाशन, नागपूर

8. Ruksuktasati, 1972, H. D. Velankar, Bharatiya Vidya Bhavan, Bombay

off Principal
Smt.Vatsalabai Naik Mahila
Mahavidyalaya.Pusad

व्याकरणं भाषाविज्ञानम् च (Grammar & Linguistics) Paper-VI

Unit	Syllabus	No.of Lectures
I	समासप्रकरणम् – लघुसिद्धान्तकौमुदी , अव्ययीभाव व तत्पुरुष समास)	15
II	समासप्रकरणम् - लघुसिद्धान्तकौमुदी (द्वन्द्व आणि बहुव्रीहि समास)	15
III	वाक्य विचार वाक्य लक्षण, वाक्याचे प्रकार,	15
IV	अर्थ विचार- अर्थाचे स्वरूप, अर्थबोधाची प्रक्रिया व साधने अर्थपरिवर्तनाची कारणे	15

संदर्भग्रंथ सूची

१, लघुसिद्धान्तकौमुदी, १९६१. महादेव दामोदर साठे. अभ्यंकर पाठशाळा, पुणे (मराठी भाषांतर) २. लघुसिद्धान्तकौमुदी, २००७, पं. भीमसेन शास्त्री, भैमी प्रकाशन, दिल्ली

३. प्राचीन भारतीय भाषाशास्त्र, २०००, मनोहर देवकृष्ण पंडित, शुभदा सारस्वत प्रकाशन, पुणे ४. भाषाविज्ञान, २०११, भोलानाथ तिवारी, किताब महल, सरोजनी नायडू मार्ग, इलाहाबाद ५. भाषाविज्ञान परिचय, स. गं. मालशे, द. दि. पुंडे व अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे 6. An Introduction to Sanskrit Linguistics, 1984, Mulakaluri Srimannarayana Murti, D.

K. Publications, Delhi ७. भाषाविज्ञान, डॉ. नीला सोमलवार, कौमुदी प्रकाशन, नागपूर

भारतीयदर्शनम् (Indian Philosophy) Paper-VII

Unit	Syllabus	No.of Lectures
I	वेदान्तसार (अनुबन्धचतुष्टय,)	15
II	वेदान्तसार (अध्यारोपापवाद)	15
III	वेदान्तसार:(जीवन्मुक्तलक्षणम)	15
IV	अर्थसंग्रह (धर्मलक्षण)	15

संदर्भग्रंथ सूची

१. वेदान्तसार, २००५, दत्तात्रय जोग, जोग प्रकाशन, डोंबिवली (प.)

२. वेदान्तसार, २०१४, डॉ. नलिनी चापेकर, चापेकर प्रकाशन ठाणे ३. A Graphic Representation of Vedanta Sara, 1987, Pyari Mohan Pattanayak, Harman Publishing House, University of Michigan

४. अर्थसंग्रह, २००५, डॉ. रवींद्र मुळे, संत ज्ञानेश्वर वेदविद्या प्रतिष्ठान, औरंगाबाद
5. The Arthasamgraha, 1998, A. B. Gajendragadkar, Motilal Banarasidas, Delhi
६. सर्वदर्शन संग्रह, वासुदेवशास्त्री अभ्यंकर, भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन मंदिर, पुणे

७. भारतीय दर्शन सरल परिचय, २००८, देवी प्रसाद चट्टोपाध्याय, राजकमल प्रकाशन, नवी दिल्ली

८. The essentials of Indian Philosophy, 2005, M. Hiriyanna, Motilal Banarasidas, New Delhi

B. Bomblekar
off Principal
Smt.Vatsalabai Naik Mahila
Mahavidvalaya.Pusad

साहित्यं साहित्यशास्त्रम् च (Literature & Aesthetics) Paper-VIII

Unit	Syllabus	No.of Lectures
I	शुकनासोपदेश	15
II	शुकनासोपदेश	15
III	काव्यप्रकाश (प्रथम उल्लास)	15
IV	नाट्यशास्त्र (प्रथम अध्याय)	15

संदर्भग्रंथ सूची

१. शुकनासोपदेशः, २००४, डॉ. स्मिता होटे, डॉ. शारदा गाडगे, संस्कृती प्रकाशन, नागपूर (मराठी अनुवाद)

२. काव्यप्रकाश, २००८, कृष्ण श्रीनिवास अर्जुनवाडकर, अरविन्द मंगरुळकर देशमुख प्रकाशन, पुणे

३. काव्यप्रकाश, डॉ. सत्यन्द्रत सिंह, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी

४. नाट्यशास्त्रम्, २००४, सत्य प्रकाश शर्मा, चौखंम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी

५. नाट्यशास्त्रम्, डॉ. छाया पालकर, श्री मंगेश प्रकाशन, नागपुर

६. भारतीय साहित्यशास्त्र, १९०१, डॉ. गणेश त्र्य. देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई

off Principal
Smt.Vatsalabai Naik Mahila
Mahavidyalaya.Pusad